

DOMOVINA

Uredništvo je v Schillerjevih ulicah št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja dvakrat na teden, vsak **torek** in **petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo na leto 8 kron, pol leta 4 kron, 3 mesece 2 kroni. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 13 kron, pol leta 6 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inserate in mnogokratno inseriranje zručen popust.

Klečeplaztvo v naših vrstah.

Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

Koseski.

Ne manjka nam danes ljudi, ki se radi postavljajo in tolčejo po prsih s puhlo samozavestjo, rekoč: „Slovenec sem! Svojega rodu ne zatajim nikdar!“ Vendar, če preiščemo tem frazastim narodnjakom obisti in srce, se bomo čudom čudili, kako malo narodni so v resnici, kako borna je njih samozavest, da je njih kipeče navdušenje le ponlično, le na jeziku, njih dejanja pa si stoje s tem v velikem nasprotju. Hipno navdušenje pri vinskih časih se razkadi kakor tudi alkohol, in se zopet umakne strahopetljivemu klečeplaztvu, ostudnemu servilizmu. To je eden izmed naših naglavnih grehov, to je tista težka zavora, ki vpoštevaje narodnosti, enakopravnosti našega jezika tako hudo zadržuje. Naši ljudje, preprosti, napol in tudi visoko naobraženi, si niso v tem nič veliko različni. Da govorim bolj jasno, se naj dotaknem nekaj dan za dnevom se ponavljajočih slučajev. Naš kmet in obrtnik, če znata količkaj nemški tolči, se skušata večinoma nemškim trgovcem, uradnikom in uradom prikupiti na ta način, da klatita ž njimi v nemščini, krpucata nemška pisma na oblastva v globokem prepričanju da jih bodo dosti več upoštevali, mu bodo kar sprva naklonjeni in se zanj potegnili.

Da nista večša sama tega „plemenitega“ jezika, zatekata se k zakotnim pisarjem in drugim šušmarjem, da jima sestavljajo prošnje ali pritožbe v nemščini češ: To bo zaleglo, to bo „trumpf“, slovensko pisano bi kar najhitreje stran položili in prezrli. — Uradniki pošiljajo svoje lastne prošnje seveda tudi le v nemščini na višje oblasti, boječ se, da bi se sicer zgoraj nemilostno nanje ozrli, zapisali jih v črno knjigo in tudi prezirali. Z vidno radostjo sprejemajo zopet nemške odloke in rešitve, češ, tamkaj vedo, da sem „olikan“ in razujem tudi nemški. Tako se nemškutari lepo po starem. Značajni (?) Slovenci pišejo nemški, prejemaajo nemške dopise, samo, da bi se navzgor prikupili. Saj še naši slovenski uradniki pišejo na slovenske stranke nemški v strahu in trepetu, da bi g. predstojnik, ki dopise podpisuje, znal

slovenski pisano vlogo vrniti, nje pa zaznamovati s piko. Le tako naprej; če mi sami smatramo naš jezik manjvrednega od nemščine, kako bi mu spoštovanje do njega izsilili od drugih?

To je ena stran birokratizma, pogledimo si še drugo!

So tudi pri nas ljudje, ki so bili svojedobno narodno delavni, a slučajno jih je obližnila milost, da so se seznanili z „odličnimi vplivnimi“ osebami. Ti so iz gole bojazni, da bi njih milost zatemnela, da bi ne izgubili svojih visokih pokroviteljev, stopili odmah v politično ozadje, izpregli narodnjaštvo in postali „mirni možje“. Pehanje za boljšim koščkom kruha, do mrvice navidezne časti, jih je preustvarilo v vladne ljudi, da imajo za vnete narodnjake le pomilovalen nasmeh.

Kaj ne, to so malo vesela razmotrivanja? Menim pa, da so potrebna, da izlečimo narod vseh teh gnijočih ran in ga postavimo na krepko zdravo podlago. Prosim, ali ni v bistvu smešno, da slavimo kot narodno junaštvo, če je kdo nemški dopis od oblasti vrnil in zahteval slovenskega? Saj bi to moral itak vsakdor storiti. Oblasti so že navajena, da jih radi sprejemamo, in so sigurno presenečena, če jim kdo njihovo vlogo vrne, in mi se z oblastjo vred čudimo taki smelosti. Ker pa vlada ne čuti večje potrebe slovenskega jezika, saj smo mi tako uljudni in tudi z nemškim zadovoljni, nastavlja poljubno uradnike, se smeji našemu klicu po enakopravnosti češ, saj ste v izvečiae le politični klovn, ki ne mislite tako resno, kakor vpijete, in mirna Bosna!

Hočete mar od prostega ljudstva zahtevati večjega radikalizma, ki ga ni najti niti pri naobražencih? Ali mu naj ne gredo olikanci z dobrim vzgledom naprej, mu ob enem pot pripravljaje?

Ljudstvo bo sicer še lahko vnaprej ironično dejalo:

Nam to svetujete, sami pa dmgače ravnate! Umevno pa je tudi, da mora iti v tem oziru inteligenca v prednjih vrstah, ker se dosti lažje in uspešneje bojuje proti morebitnemu nasilstvu in arogantnosti, kakor neuk seljak! Duh suženjstva še itak tiči v krvi našega naroda z za tlačanskih časov in le malo jih je, ki bi se proti oholi

nadutosti upali nastopati toli samozavestno, kakor pred leti neki pohorski kmet.

Ta je dobil od davkarije neki nemški plačilni nalog. Brez vsake inicijative s strani drugih se poda v urad, vrže list pred uradnika in reče: „Kaj mi pošiljate kaj tacega, jaz tega ne razumem“. Ker ni obraza nabral v ponižne hlapčevske gube so kmalu zarobantili nad njim in mu zapretili, da ga dajo zapreti. A kmet, svest si svoje pravice, jim krepko odvrne: „Bodete „kajho“ prej trikrat pometli, preden bodete mene tja vtaknili!“ In gospodje uradniki, so lepo umolknili in storili svojo dolžnost.

Torej, ne hlapčonimo, ne prilizujmo se v nadi na milost, ampak radikalno nastopajmo, da nas bodo oblasti in ž njimi vred vlada hočeš nočeš morali upoštevati, ako spoznajo našo jekleno voljo in neupogljivost.

Ne bodimo toli malo in tesnosrčni; tankovestno se vedno bojimo, razžaliti naše politične valpete, a njih razžalitve pa prenašamo voljno liki udanemu jagnetu. Spoštovanje samega sebe moramo si priboriti sami s svojim možatim nastopom in konstantno odločnostjo.

Le pogledimo si v tem oziru Nemce! Najsibo še tako priprostega pokolenja, tako malo obližan od kulture, nikdar ne bo radi slovenskih uradov govoril in pisal slovenski, ne bo radi kake službe zatajil svoje narodnosti, on ostane zvest samemu sebi. Zakaj bi se ravno mi na druge ozirali? Zob za zob, šilo za ognjilo naj bo i nam železno pravilo v varovanju naših narodnih svetinj. Tukaj se naj toli hvalisana in še bolj zlorabljana slovenska miroljubnost neha in umakne krepkemu odporu. Da se ne vzpopnemo do tega naziranja, ostali bodemo za vselej mal, preziran narodič, s katerim se lahko povsod in vsikdar poljubno pometa.

Boj občine Kokarje v Savinjski dolini za slovenski jezik.

Ni menda večjih nasprotnikov slovenskega jezika, nego so nekateri ultranemško navdihnjeni uradniki naše vlade. Ti gospodje so ti v obraz

LISTEK.

Baterija polkovnika Smolenskega gre v smrt.

Globoko tragičen je prizor iz bojov ob reki Šaho, ki ga vojni poročevalec Krasnov v „R. invalidu“ takole opisuje: Ves dan, 13. oktobra, je na baterijah besnel boj. S šrapneli so streljali na vas, ki je ležala pred njimi, kjer so se po poročilih zbirali Japonci v velikem številu. Streljanje ni zmotilo vsakdanjih navad, in na bateriji so pili čaj, obedovali, se razgovarjali, gledali skozi daljnogled in delali neprestano. Topničarji so prihajali in odhajali, nosili patrone, bežali s granatami, basali topove, nosili in streljali. Vsi so se utrudili. Dan je bil zaduhel. Po strašni nevihti in plohi, ki je besnela po noči od 12. na 13. oktobra, je zjutraj začelo pripekati solnce, zemlja je postala blatna in spolzka, se oprijemala nog in polagoma sušila. Zvečer je gorel na nebu čuden žar, in precej hladna noč zamenj zaduhli in vroči dan. Na bateriji ni bilo počitka.

Zvečer so poslali iz vojnega štaba vest, da se pričakuje napad sovražnikov. Vojaki se napijejo čaja in povečerjajo suhor (vibak) in konserve. Topove nabijejo s kartečami in postavijo kraj topov po dva kovčega patroli. Pol moštva je bilo pripravljene za topove. V obkopi so užgali tajne svetilke. Peš-oddelki ki so imeli čuvati baterije, so poslali naprej poedine predstraže. Kljub silnemu živčnemu vznemirjenju je utrujenost storila svoje in vojaki so padli v trden sen, le nekaj se jih je okolo topov tiho razgovarjalo med seboj. Noč je bila precej hladna, jasna; mlaj je blago sijal. Ali je kdo mislil na baterijah, da mu je ta noč poslednja v življenju? Mislim, da ne. Bližnja nevarnost v vojski privadi na vse, in vojak začne v boju deati in misliti tako kot v mirnem času. Do zore je bilo še dolgo; bilo je ob tretji uri ponoči, ko začno pred baterijami grmeti strelji.

V nočni tišini je odmevalo glasno in gromko ter se mešalo z zvižganjem krogelj, motilo nočno tišino in napet molk na baterijah. Baterija se zbudi. Pridejo častniki, topničarji stoje pripravljene pri topovih. Zopet zagrome Japonci, a Rusi jim odgovore s salvami. Začne se nočni napad.

Topniški polkovnik Smolenskij zapove, da vzamejo karteče, namerijo cilj in začno streljati po vaseh, ki so ležale pred baterijami, da streljajo na sovražne straže, ki se morda po teh vaseh nahajajo. To noč ni spal nikdo več. Težki udari topovskih streljav, žvižg krogelj, neprestani tresk pušk, klici poveljnikov so razgnali one tajne sence, ki so šumele v sivkastem polumraku. No, skoraj zopet vse utihne. Ali so naši odbili napad Japoncev ali se umaknili — se ni vedelo na baterijah.

Na bateriji zavladala tišina. Ni se dalo govoriti, težko se je bilo boriti z dremežem. Lahka megla se je gostila. Mesec se skriva in samo zvezde so se milo kresale na širokem nebu. No, tišina ni trajala dolgo. Ob 4. uri naenkrat zagromi spredaj pri vasi in bregu brzo, neprestano streljanje in dolgo ni utihnilo. Streljanje se bliža, čuti se, da se sovražnik primikuje. Baterije zopet bruhajo ogenj po bližnjih vaseh in po nekoliko streljih zopet utihnejo. Topovi so bobneli okolo pol ure, potem je zopet vse utihnilo. Kako težka tišina je bila to! Nekaj usodnega je viselo v zraku, no, na bateriji ni nikdo opazil tega; ko je napočil dan, so se vojaki še bodro pripravljali na dnevni boj. Baterije so bile polne patron, in

kaj prijazni, a za hrbtom tirajo naš jezik ven iz uradov ter znajo vse tako urediti, da te končno v toliko premamijo in preslepe, da se udaš njihovi prijaznosti in želji ter njim na ljubo rešuješ nemške akte. Tako gineva veljava slovenskega jezika od leta do leta.

Na občine doljaja vedno več dopisov, oni v vojaških zadevah hočejo biti že izključno nemški, davčni oddelek c. kr. okrajnega glavarstva ti postaja že nezanosno zopern z usiljevanjem svojih nemških dopisov; če mu jih vrneš devet z naznanilom, da se ne more ničesar rešiti, kar ni slovenski pisano, ti pride deseti zopet v nemščini. Enako ravnaajo vsi oddelki c. kr. okrajnega glavarstva celjskega izvzemši zdravstveni oddelek, ki je našemu jeziku še najbolj pravičen.

Iz Savinjske doline smo dobili v tej zadevi več pritožujočih dopisov; najvažnejše podatke podavamo od občine Kokarje v Savinjski dolini.

Občinski odbor kokarski se je bil nezakonitemu ravnanju c. kr. okrajnega glavarstva celjskega postavil po robu s soglasnim sejnim sklepom, naj vsi tudeželnih in državni uradi dopisujejo z občinskim uradom v slovenskem jeziku. Na podlagi tega sejnega sklepa sprejema sicer občinski urad nemške dopise, jih vknjiži v opravljeni zapisnik, a jih takoj vrne z opombo, da se ne morejo rešiti, ker niso pisani v slovenskem jeziku. C. kr. okrajno glavarstvo dopošlje sicer na to slovenske dopise, ki se redno rešujejo, toda čez nekoliko časa pridejo od ravnatam zopet nemški dopisi, tako se vleče boj občine Kokarje za veljavo slovenskega jezika brez konca naprej ter je ta boj dospel sedaj do stališča, da je občinski odbor v svoji seji z dne 11. dec. l. l. sklenil se zoper ravnanje c. kr. okrajnega glavarstva pritožiti na namestništvo v Gradec, če se bodo občini znanprej še dopošljali nemški dopisi.

Ko je županstvo pred kratkim vrnilo glavarstvu samonemške tiskovine za vojaški nabor ter zahtevalo mesto njih dvojezične tiskovine in slovenske izpiske iz krstnih oziroma mrtvaških knjig župnih uradov pri Sv. Frančišku, Rečici in Nazarjih mesto nemških z razlogom, da mora in da hoče župan vedeti, kar je v njih tiskano in da on ne bode ničesar podpisal, kar ne bode slovensko tiskano in pisano, mu ni okrajno glavarstvo doposlalo dvojezičnih tiskovin, kakor je bilo pričakovati, temveč je dalo župana povabiti na uradni dan k c. kr. politični ekspozituri v Mozirje.

To postopanje glavarstva je napovedalo, da bode župan s svojo zakonito zahtevo zmagal. Ako bi bilo okrajno glavarstvo po zakonu upravičeno županu vsiliti nemške tiskovine, bi bilo to gotovo storilo; zato je rajše volilo, ga skušati po ekspozituri pregovoriti.

Kako prijazno je pač vodja ekspoziture ž njim ravnal! Razlagal mu je, da je to samo vojaška zadeva, da ž njo ne misli nikdo slovenskega jezika oškodovati in da nobena druga občina ni samonemških tiskovin vrnila i. t. d. To vse ni nič pomagalo. Župan občine Kokarje g. Jernej Šestir, priprost a značajan in pošten mož, zaveden in neomahljiv narodnjak, se je vselej kratko a

jedrnatno izrazil, da hoče on vse po slovenski imeti in da ne bode ničesar izvršil in podpisal, kar ne bode slovensko tiskano oziroma pisano in da se on ne more na druge občine ozirati ter je dal ondi v zapisnik izjavo, da se bode takoj pritožil na c. kr. namestništvo v Gradec in če bode treba na c. kr. notranje ministerstvo oziroma še višje, ako se njegovi zahtevi ne ustreže. Naglašal je tudi, naj se mu izroči pismen ukaz, da je on kot župan dolžan nerazumljive nemške tiskovine obravnavati. Takega ukaza mu seveda okrajno glavarstvo ni moglo izdati; kajti ž njim bi se preveč očitno kršil zakon.

Prej prijazni vodja je postal na to neprijazen; a župan je odšel z zavestjo, da si on ni dal za prazno prijaznost prodati svojih pravic in veljave slovenskega jezika.

Par dni na to so se županstvu od c. kr. okraj. glavarstva doposlale zahtevane dvojezične tiskovine za naborne zavezance z naznanilom, da se izdaja dvojezičnih tiskovin glede izpiskov iz krstnih knjig oziroma iz knjig umrlih dečkov na župne urade pri Sv. Frančišku, Rečici in v Nazarjih radi kratkega roka ne more več izvršiti, da pa bode g. župan nemške vpise župnijskih uradov razumel, se mu dopošilja dvojezična tiskovina kot priloga.

Pri okrajnem glavarstvu torej imajo dvojezične tiskovine menda zavoljo lepšega, a dopošiljajo župnijskim uradom in občinam samonemške, šele na pritožbo pridejo neradi z dvojezičnimi na dan. Župnijska urada pri Sv. Frančišku in v Nazarjih izpolnjujeta nemške tiskovine z nemškim besedilom, župnijski urad na Rečici stoji v jezikovi zavednosti nad njima; kajti izpolnjuje take tiskovine s slovenskim besedilom. Prihodnje leto dobe imenovani uradi na zahtevanje občine Kokarje v vseh vojaških zadevah dvojezične tiskovine.

Župan Jernej Šestir je bil v svoji vlogi na c. kr. okrajno glavarstvo naglašal, da ima sicer nemščine večšega tajnika, a to se ne dotika prav nič njegovih in odborovih pravic do slovenskih dopisov, dvojezičnih tiskovin in do popolnoma slovenskega uradovanja.

Čast in vse spoštovanje toli zavednemu, trdnemu in značajnemu županu g. Jerneju Šestirju kakor tudi vsemu občinskemu odboru kokarskemu!

Kadar se bodo naše občine zavedale svoje moči, da so avtonomne t. j. da smejo v vseh zadevah gospodariti po svoji volji v smislu zakonov in da ne smejo politične oblasti tako dolgo v njihovo delovanje segati, dokler se kaj nezakonitega ne namerava ali zgodi, šele tedaj bode zadobil naš jezik in naš narod one pravice, ki so dosedaj v členu 19. državnega temeljnega zakona z dne 21. XII 1867. l. drž. zakonik št. 142 žalibog le na papirju zapopadene. Ta člen se glasi: Vsi narodiv državi so enakopravni in vsak narod ima nedotakljivo pravico, svojo narodnost in svoj jezik čuvati in gojiti. Enakopravnost vseh jezikov, ki so v deželi v navadi, v šoli, v uradu in javnem življenju se od strani države prižnava.

Na podlagi tega člena mora vsaka zahteva po jezikovi ravnopravnosti zmagati, naj se že pošlje proti nji eden ali sto uradnikov v boj.

Ta slučaj nam jasno dokazuje, kako daleč so naše občine s popustljivostjo svoja okrajna glavarstva in druge urade razvadile; nekatere so zabredle v krive nazore, da so glavarji nekakšni njihovi neomejeni predstojniki, kar par ni povsem res. Občine so v domačem delokrogu avtonomne t. j. se vladajo same, ter so v tem oziru podrejene okrajnemu glavarju in deželnemu odboru, le z ozirom na prenešeni delokrog so podrejene politični oblasti. Ker ima občinski odbor po zakonu pravico nadzorovati delovanje županstva, sledi iz tega dolžnost, da morajo politične oblasti dopisovati z županstvom v jeziku, ki ni samo županu, temveč tudi vsem odbornikom razumljiv. Povrh tega pristoji sleherni občini pravica zahtevati, naj državni deželni in drugi uradi natančno izpolnjujejo člen 19. prej imenovanega državnega temeljnega zakona, sicer se zrahlja oziroma pretrga zveza med njimi.

Ob ti priložnosti moramo z zadovoljstvom beležiti vest, da uraduje c. kr. politična ekspozitura v Mozirju kot oddelek celjskega glavarstva z vsemi občinami Gornjegrajskega okraja v vseh zadevah v slovenskem jeziku ter torej ustreza pričakovani pravičnosti v primerni meri.

Jednako mero pravičnosti naj zahtevajo naše občine od c. kr. okrajnega glavarstva celjskega po primeru občinskega odbora Kokarskega ter neomahljivega župana gosp. Jerneja Šestirja, potem mora biti veljavi našega jezika pomagano!

Ako si sami ne moremo pomagati, drugi nam gotovo ne morejo!

Domače in druge vesti.

— Na ogled smo poslali današnjo številko nekaterim znanim narodnjakom in narodnim robinam po Sp. Štajerskem. Kdor list obdrži, prosimo, naj to nemudoma naznani. Kdor noče biti naročnik, naj na ovitek zapiše retour, in pošlje v Celje.

— Skrajna netaktnost celjskega okrajnega sodišča. Nek župnik celjskega sodnega okraja je zahteval od okrajnega sodišča, da se mu dopošljejo tiskovine za mesečne izkaze in sicer z izrecnim pristavkom, da s slovenskim ali vsaj nemško-slovenskim besedilom. Dobil jih je — toda s samonemškim besedilom. „Mit dem höflichen Bemerken, dass dieselbe nur in der Amtssprache aufgelegt erscheint.“ — Dotični župnik je tiskovine seveda z dostojno motivacijo poslal nazaj. — Tako tedaj! Uradni jezik celjskega okrajnega sodišča je samo nemški in to vključ glasovitemu § 19. dasi je pretežna večina prebivalstva celjskega sodnega okraja slovenska! Doslej pa je vendar tudi celjsko sodišče vedno pošiljalo tudi slovenske tiskovine. Kakšen je torej bil uradni jezik doslej, in kateri odlok ali zakon ga je v zadnjem času izpremenil? Zakaj pa pošilja šoštanjško sodišče nemško-slovenske tiskovine in konjiško samo slovenske? Ali niso raz-

k polkovniji je prišla kuhinja; vojaki so prišli iz obkopov, da z vročim čajem okrepe svoje sile po prečuti noči.

Pripravljaj se je nov dan, da stopi v svoje pravice. Svit zore je postajal meglen, zvezde so ugašale, druga za drugo. V vasi pred baterijami so počile zopet puške, baterije brzo buhnile ogenj, pa zopet utihnile. Tudi puške so utihnile. Preide nekoliko minut. Mimo baterij je hitelo utrujeno moštvo. Polkovnik Smolenski zapove, da častniki zbero moštvo in ostanejo pri baterijah. Čutilo se je, da se je spredaj nekaj zgodilo; a kaj, ni vedel nikdo. Sedaj je bila vsa baterija pripravljena za boj. Polkovnik Smolenski in baterijski častniki so stali na zidovih in gledali v daljino. Nenadoma se v valovih megle pokaže temna črta ljudi, ki so se premikali. Minejo dva — trije težki hipi. Silhnete se spremene v ljudi, in barve se začno razločevati. Bili so to vojaki v bluzah in kapah z belimi robovi, a med njimi so se videli vojaki z belimi visokimi kapami.

Korakali so urno proti baterijam, vse desno krilo se je pomikalo naprej. Puške so nosili na ramah. Za njimi so se videle temne črte ljudi in odtod je prihajalo pokanje.

„Vaše visokoblagorodje, to so Japonci“ — zakliče nek vojak blizu Smolenskega.

„Ne, to so naši, to je naša pehota“ odgovori poveljnik divizije, sede in napiše izvestje, da naša pehota odhaja, in da ni mogoče ostati z baterijami na tej poziciji. Podporočnik Gudima začne streljati s svojim oddelkom. No, njegov ogenj je bil takoj ustavljen na ukaz polkovnika Smolenskega, li je bil še vedno prepričan, da je to naša pehota. Boječ se, da se ne bi streljalo vanjo, in ker je hotel ogenj rzsuti na one, Japonce, ki so po njegovem mnenju šli zadaj, zapove polkovnik Smolenski brzo streljanje. Med tem so oddelki že prišli z brega in brzo začeli obkrožati levo krilo šeste baterije. Oddaljenost med njimi in baterijo se je naglo manjšala, a polkovnik še vedno ni vedel, čegava vojska je to. — „To so Japonci“ — so govorili eni; — „ne, to so naši, pogledjte vendar bele robove naše pehote.“ — In glej, prihajajo vedno bližje, samo 150 korakov jih še deli od topov. Sedaj šele se je jasno moglo razločiti, da so to Japonci. Eno-lična, temna ista in enaki, črni brki.

„Brzostrelji!“ — Zaori zapoved, no, že je prekasno. Šrapneli se razpočijo za hrbtom Japoncem in ne škodujejo mnogo ter ne morejo

ustaviti nalik strelji brzega navala Japoncev. Pehota odhiti na baterijo in napade s strašnim ognjem Japonce, no, čez hip so Japonci že na baterijah. Baterije poginejo kot samostalne edince, in kar po vrsti začno umirati ona lica, ki so jim dala življenje, od kojih so živeli in se hranili topovi. Po mandarinski cesti se dvigajo goste kolone Japoncev; ruskim baterijam in njihovi straži je preostalo samo: ali bežati in vse zagnati od sebe ter se skrivati po duplinah, ali umreti. Nikdo se ni niti za trenotek obotavljal. Verni svoji dolžnosti ostanejo častniki in vojaki na pozicijah. Njihova težka agonija nastopi. Trajala je kratko, nekoliko hipov. No, ti nekoliko hipi so bili tako težki, da je mnogo dni prešlo od onega trenutka, predno so se malo pozabili, in oni, ki so ostali živi, še sedaj ne morejo preboleti ono težko moralno razburjenje.

Eden od prvih je padel, zadet od kroglice Smolenski. K njemu so pohiteli njegovi vojaki, ali on ni dovolil, da ga prenesejo v varen kraj, temveč je izdal zapoved, da pograbi topove in puške. A sam v smrtni agoniji se je privlekel do zidu in gledal odtod, kako umira četrta baterija. Sedaj ni več nikdo streljal iz topov. Ni se čulo pokanje, niti salve, temveč se je bil strašen

mere iste, ali ne veljajo za vse taisti zakoni? Pa še celo z nemškega Dunaja dobivajo župni uradi za gibanje prebivalstva nemškoslovenske tiskovine, zakaj bi jih pa ne mogli dobiti iz bližnjega, na slovenski zemlji ležečega Celja? Zvedeli smo, da se je dvema drugima župnikoma zgodilo že ravno isto. Oba sta poslala tiskovine nazaj. Celjski kurzovci so pa očitvidno prebrisane glave. Nazaj poslani tiskovine so poslali preč. ordinarijatu v Maribor. Ta jih je poslal župnikoma z nalogo, naj, kakor se jima zdi, izpolnita nemške tiskovine v slovenskem jeziku. Ali delata tako oba narodna gospoda, ali ne, tega ne vemo. Pa nam se zdi, da je to polovičarstvo. Ali naj preč. ordinarijat ukaže in doseže s svojim velikim vplivom — preč. g. škof je postal pred kratkim časom ekselencia — da se uraduje samoslovenski, ali pa z nemškimi tiskovinami samo nemški! To bi bila vsaj doslednost! Ni še dolgo tega, kar smo čitali v „Slovenca“, da ljubljanski ordinarijat uraduje povsem slovenski z vsemi uradi do ministrstva. Ker so tam razmere iste, zakaj je pa pri nas vsenemški? Uradni list nemški! Odloki nemški! Vse nemško! Samo če kdo pošlje slovensko ulogo, le tedaj je uradni jezik našega preč. ordinarijata slovenski. — Ako bo treba pisati o tej reči še kaj več, bomo še pisali, ker vemo, da so tudi vsi duhovniki z nami.

— **Mestno gospodarstvo v Celju.** Na magistratu so sklenili mestni gospodje proračun za tekoče leto — ki pa je pokazal, kako slabo se upravlja z denarjem mestnih davkoplačevalcev. Mesto bo letos potrošilo 188.779'18 K, a pokritja je 187.004'14 K; torej se je pokazal primankljaj 1775'04 K, ki ga ni od nikoder pokriti. Ves proračun je sestavljen tako, da se meščanom siplje pesek v oči, a kljub temu se ni mogel zakriti pomankljaj, ki straši naše mogotce. Ako bi n. pr. imelo mesto kake izvanredne stroške, da se je zgradil tako potrební vodovod, bi nič ne očitali, a tako je naravnost čudovito, odkod se je vzela pomankljaj. Seveda, če se „Südmarki“, „Schulvereinu“ in izdajicam meče denar v žrelo, potem ni mogoče drugače. A kaj bo še le potem, če se začne v mestu graditi vodovod? Mestne davkoplačevalce res opravičeno pretresa groza, in jim lomi kosti strah, če pomislijo na to.

— **Silvestrov večer v „Narodnem domu“** je bil številno obiskan ter je nudil mnogo veselja zbranim gostom, ki so hoteli skupno pozdraviti mladega princa „Novo leto“. Prišel je iz oblakov, v rožnem grmiču v zrakoplovu se je pripeljal na zemljo, kjer ga je pričakovalo razigrano občinstvo. Dve krasni gospici v vilinskih oblačilih, Avrelija in Olga, sta ga pozdravili s palmovimi vejicami. — Bila je to lepa alegorija, najlepša točka vsega večera, in čast gre g. M. Benčanu. Jako ljubko je pela gđc. Moosova, njeni solo-spevi so vzbujali odkrito priznanje. Moški zbori pod vodstvom g. dr. Schwaba so bili istotako dobrodošli in veselemu večeru v primerno diko. — Kronist se je to leto sicer za dva dneva zakasnil s poročilom. Silvestrovo noč se mu je sanjalo, da je bilo pred dvema leti še celo lepše na ta večer v „Narodnem domu“.

boj z bajoneti. Tuintam je počil kak pok iz puške in prekinil težko hropenje. Prvi traki zore so razsvetlili obupno bitko. Vojaki so se tolkli, predno niso onemogli. Drago so prodajali svoje življenje topničarji in pešci, tudi Japonci so razbijali z bajoneti in kopiti lobanje ruskih vojnícov, ki so ležali že na zemlji . . .

Vsak mož je bil junak. Tu pred licem smrti je vsak pozabil na vse, na dom, na rodbino in na vse radosti življenja. Tu so se ali tolkli do blaznosti, s peno na ustih, ali so reševali ranjence, rušili topove, jemali iz njih naboje in priprave za streljanje. Smrtno-ranjeni štabni kapetan Isajev se vrže na zid in sproži vse patrone iz svojega samokresa na Japonce, ki so naperili nanj svoje bajonete. — „Ne dajte topov“ — so klicali častniki v smrtni agoniji.

Topovska kolesa so se vlekla v tem skrajnem napenjanju človeške borbe in ranjeni vojaki so dvigali težke cevi topov in padali sred strašnega boja. Kapitan Petkevič vidi, da padajo konji, ustreljeni, ter zapove svojim ljudem, naj sami odvedejo topove. Najmlajši častnik njegove polkovnije, Zdanov, se je vrgel na stran, kjer je bilo klanje največje in peljal za seboj vojake.

— **Kako Nemci z nami delajo!** Pred kratkim je omenila „Domovina“, da namerava nemški posestnik vreči „Slovensko delavsko podporo društvo“ iz svoje hiše. Sedaj se je to že zgodilo — Društvu se je odposlala sodnijska odpoved. Vzroka ni bilo drugega, kakor da je društvo slovensko. Tu se vidi v vsi nagoti nemška nestrpnost. Celjski in okoliški Slovenci, ali veste, kaj vam je storiti? Nemci nas mečejo iz hiš; ali boste še dalje silili k njim in jim še nosili denar? Učite se od nasprotnikov, vrnite jim šilo za ognjilo! — Mimogrede omenimo, da je posestnik zadevne hiše c. kr. profesor, katerega je nahujskala celjska nemčurska banda.

— **Plesna vaja** se vrši v torek 10. t. m. ob 8. uri zvečer v mali dvorani „Narodnega doma“. Ponavljalo se bode kolo in četvorka poleg drugih okroglih plesov. Ker je bilo premalo časa, da bi se vabile cenj. dame osebno na to vajo, se prosijo tem potom vse c. gospe in gospice, da pridejo na to plesno vajo polnoštevilno, istotako apeliramo na vse plesoželjne gospe!

— **Nemški trgovec o „smrdečem mlinu“.** Pred nekaj dnevi sta se peljala po savinski železnici dva Nemca. Eden od njiju je bil trgovec, drugi pa trgovski potnik, ko se pripelje vlak mimo našega slavnega mlina, pravi trgovec: „Glejte, to je nemški mestni mlin. Takoj, ko je začel mleti, sem jemal od njega moko, pa (— tu je zaničljivo zamahnil z roko —) ni nič. Z Majdičem ne more niti od daleč konkurirati.“ Tako sodijo Nemci o Rakuševi moki, med nami pa se najdejo „slovenski“ trgovci, kateri ta mlin podpirajo in jih niti sram ni, da tako pljujejo v lastno skledo.

— **Slavno poštno ravnateljstvo** naj vendar naroči celjskim brzojavnim uradnikom slovenskih slovníc. To je že skrajni škandal, kako se mrcvari slovenščina v brzojavkah. Skoro ne mine dan, da bi se nam ne poslal kak vzorec teh „vzornih“ brzojavk. — Sramotno je, da se drzne vlada nastavljati v slovenskih krajih uradnike, ki ne znajo ali nočejo znati slovenski.

— **Hitrost ekspresnih pisem.** Prijatelj našega lista nam piše: Dne 31. dec. sem hotel oddati na celjski pošti ekspresno pismo, naslovljeno na Polzelo. Uradnica mi je rekla, da je že pozno in da naj oddam pismo sam na vlak. Vrgel sem je torej v nabiralnik poštnega voza pri večernem vlaku. Pismo pa je došlo — drugi dan zvečer v adresatove roke in sicer iz Sp. Dravograda. Če bi se bilo tudi pismo pomotoma peljalo v soboto zvečer mimo postaje, kjer bi se naj bilo oddalo, bi se bilo vendar moralo poslati nazaj v nedeljo zjutraj. Mislim, da se ne motim, če trdim, da je bil vzrok tej hitrosti samoslovenski naslov. (Op. uredništva.) Pritožbe o naših poštah razmerah se v zadnjem času vedno bolj množe. Prosimo gg. poslance, da naj poskrbe, da se bodo slišale te pritožbe tudi na pristojnem mestu.

— **Štajerski dežel. šolski svet** je v seji 29. decembra 1904 namestil za nadučitelja na ljudski šoli v Zabukovju šol. vodjo v Lembergju, g. Fr. Sreberniča; za učitelja na Ljubečni g. Lj. Pirkoviča; za učiteljico v Sevnici gđc. Ano Černej;

Ti vlečejo dva topa, a Ždanov pade, smrtno ranjen, in padejo tudi oni, ki so vlekli topove. Vojaki niso niti vedeli in umeli, kaj so delali v teh hipih. Vedeli so samo to, da bi izguba topov bila zanje največja sramota, pa so se zato odločili, da rajši umrjejo, nego jih dajo iz rok. Telesa hrabrih braniteljev so pokrili s topovi v imenu časti ruske pehote in topništva. Celo ranjenci se niso nehali boriti. Štabni kapitan Lunskij, ki je bil ranjen takoj spočetka, se je dal obvezati in se vrgel zopet na baterijo, ki so jo že zavzeli Japonci. Poročnike, ki so bili še živi, zbere, ter pelje vojake, ki so se že umikali, zopet v boj in skuša vzeti Japoncem nazaj drage topove. Tu ni bilo razlike med višjimi in nižjimi in raznimi vrstami orožja. Topničarji in pešci so bili samo Rusi in vsi so se borili za ruske topove, za čast svojih uniform. Ranjenci so neradi odhajali. Živo so se trudili, ako že ne morejo rešiti topov, da jih vsaj drago prodajo. Slavno in častno so se borile baterije polkovnika Smolenskega, da maščujejo smrt svojega poveljnika. Dovolj je reči, da je 5. baterija izgubila vse častnike, 6. bateriji je ostal živ samo eden. 4. baterija je v tej zmešnjavi izpalila 10 salv in uni-

v Ribnici gđc. Jos. Majzelj; za pomož. učitelja na okoliški šoli v Celju g. Jos. Gosaka, dosedaj v Tepanjah.

— **Odlikovan strugarski vajenec.** Na obrtni razstavi vajenških del v Gradcu je dobil vajenec K. Hlupič pri strugarskem mojstru g. J. Križmannu v Celju srebrno medaljo. Mlademu fantu bo ta odlika gotovo v spodbudo k še večji marljivosti. Slovenska obrt v Celju lepo napreduje.

— **Iz Vojnika.** Več pаметi želimo vsem vojniškim nemčurčkom v novem letu. Merodajne šolske oblasti so se prepričale, da so uspehi na tukajšnji nemški šoli prav pod ničlo. Kaj skleniti? Prišli so do prepričanja, da je učni jezik kriv vsega tega. Pošljejo torej prošnjo na okrajni šolski svet, naj bi se jim dovolilo poučevati dve uri na teden slovenščino. Po dolgih skušnjah so vendar prišli do tega, kar se jim je že pri ustanovitvi šole svetovalo. Toda na eno pametno je treba dve neumni pri nas, sicer ne gre po sreči. Ko je prejšnja učiteljica obolela, so dobili iz Gradca pristno Nemko, ki ne zna besedice slovenski. Dobro ste zadeli, gospodje! Če ne zna učiteljica, pa znajo otroci. Ker je pri nas vse mogoče, bodo za izpremembo enkrat učenčki počevali učiteljico v slovenščini. Bomo videli kakšni uspehi bodo sedaj. Želimo veliko sreče. — Pa kaj to, če gre véasih malo narobe! Saj tako ves svet narobe stoji. Slovenci smo dobri ljudje: radi tako plešemo, kakor nam Nemci godejo. Tako se godi tudi pri nas. Tam doli „pri Randelnu“ se vsako nedeljo vrta prav pisana družba. Otvoritveni ples velja najprvo ptujskemu „Štajercu“. Da dobro počaste to „krotico“, vzame najprej eden z vso častjo v roke te „svete cajtenge“, pa jih bere naprej drugim. Nato prime za harmonike Randel, in pravijo, da prav lépo igra v kapici nemškega Mihelna. Pa mora res lépo biti: slovenski fantek v nemških hlačicah — pa harmonika! Toda vselej se ne pleše tako. Kadar pride po nesreči boljša družba v nemčursko Randelnovo gostilno, takrat jo zapeše „Štajerc“ v najbolj skriti kotiček, ker pravijo, da nimajo ljudje nič kaj slasti v navzočnosti tiste nedolžne „krotice“. Randelnu pa povemo prav natihem, da so si zadnjo nedeljo prav navdušeni plesalci pomišljali, ali bi šli ali ne. Rekli so: Malo čudno se vidi, če nemčurček gode, Slovenec pa pleše. Morebiti je res tako.

— **Kaj je s Slomom?** Iz Ponikve poročajo, da g. Anton Slomšek, posestnik na Slomu, ki je bil prodal svoje posestvo nekemu Nemcu iz Solnograškega, odstopil od prodaje. A takoj nato so ga Nemci pregovorili, da jim vseeno prôda svojo zemljo, del slovenske domovine. Lastni sinovi kosajo svojo očino in jo dele sovragom. Značajev, mož ni! Tužna nam majka!

— **Laški trg.** Po volitvah se začenjajo polagoma odkrivati nepostavnosti, katerih so se posluževali nemčurski agitatorji pri nabiranju glasov V sledečem dva slučaja. Upokojeni nadučitelj Valentinič je izsilil od neke gospe po neprestanem nadlegovanju zase pooblastilo; oddal pa je to pooblastilo menitebinič nočnemu čuvaju. Kakor smo zvedeli, je dotična gospa stavila Valentinič za zaradi tega ravnanja že na odgovor ter mu povedala tako energično svoje mnenje, da si pač ne

čila vse topove. Konjeniki 5. baterije, ki so skušali odpeljati topove, so izgubili 100 konj od 114. V tej strašni noči je pehota na straži umirala skupaj s topničarji na baterijah. Vrgla se je z bajoneti na Japonce, in ko je njen poveljnik Gudima pal, se stotnija ni umaknila, poveljništvo je prevzel kadet Kaznačajev, a ko je bil ta ranjen v koleno, ga nadomesti stražmešter Bugajcev, ki je tudi skoro padel težko ranjen. Stotnija se je borila dalje brez poveljnika ter izgubila 80% svojih vojakov. Ostali dve stotniji pehote sta se držali še nekaj časa.

Tako so umrle baterije . . . V raznih pozah, sedeč, ležeč, naslonivši se na topove, obliti s krvjo in možgani so ležali njihovi slavni branitelji. Redki od njih so še dihali. Pobesneli Japonci so jih ubijali, razbijajoč jim glave, ter pozabili tako vojaško čast. Solnce je rdeče vzhajalo, kot omočeno s človeško krvjo. Mrtva tišina zavladala povsod. Človeški vihar je nenadoma prihrul in se zopet spreletel; zapustil pa je mrtvece in ranjence, ostavil topove in vozove tam, kjer jih je našla smrt. Mnogi so umrli po Kristusovih besedah: „Kjer ni ljubezni, dajte dušo za svoje tovariše . . .“

bode več upal priti prosjačit pooblastila, ker bi se mu znalo pripetiti — kar mu je obljubila. — Glavni agitator in patron vseh laških nemčurjev trgovec Carl Herman pa je svojega tovariša v brezobzirnem agitiranju še prekosil. Izvil je od neke žene podpis, ne da bi ji bil razjasnil, za kaj se gre. Še le od svojega sina je ista na svojo jezo zvedela, kako jo je Herman prevaril. Ta dva slučaja poleg mnogih drugih jasno dokazujeta propalost naših nemčurjev, ki so zavrgli svojo narodnost in svoj jezik in s tem tudi značajnost. Sramota takim ljudem! — Prihodnjič objavimo imena tistih, ki so tem ljudem šli s svojimi glasovi na roko.

— **Novi nemški brivec.** Ga že imajo — namestnika v boju proti Slovincem ponesrečenega Latzina. Ta novi odrešenik tukajšnjega nemštva, neki Tavtschar, je nastopil koj ob svojem prihodu s strašno grožnjo proti Slovincem. Oprostil se je proti laškim „Germanom“, ker je rojen Slovenec, češ, za pokoro bode vse laške Slovence pohrustal. Nemčurji so to z zadovoljstvom vzeli naznanje ter mu obljubili iz blagajnice „Südmarke“ do smrtne rento, ako bode svojo grožnjo izvršil. — Sedaj pa, Slovenci, pozor pred tem novim nemškim strahom!

— **Brežice.** Naša „Čitalnica“ in naš mladi „Sokol“ sta preskrbela svojim prijateljem na Silvestrov večer zanimivo veselico v „Narodnem domu“. Precejšnje število se nas je zbralo v našem svetišču. Veliko gostov je bilo iz Rajhenburga, posebno pa nas veseli, da je bilo navzočih veliko kmetov in mladeničev iz okolice. Najprej se je igrala gledališka predstava „Mesalina“ z izvrstno mimiko, ki je povzročila veliko smeha. Dame in gospodje diletantje so želi vsestransko pohvalo. Gospod Josip Holy, naš brivec, ki je bil vže dvakrat s srebrno in zlato kolajno odlikovan za svoje vlasulje, se je predstavil kot ameriški brivec. Brivnico pa je imel po ameriški šegi imenitno urejeno. Velik brus, velik škaaf z vodo, posodo za milo, dve veliki britvi, pa le malo sedežev je imel naš brivec. Ko pa so prišli njegovi znanci iz Amerike v brivnico, si je znal prav po ameriški pomagati. Prinese dolgo desko, posadi Amerikance drugega poleg drugega ter jim da lestvo na vrat, da bi bili pri britju mirni. Občinstvo je hotelo smeha popokati in z dolgo trajajočim „živijo“ se je zaprla ameriška brivnica. Naš zelo delaven starosta in predsednik čitalnice gospod dr. Josip Strašek je z izbranimi besedami položil občinstvu bilanco za leto 1904 narodnega življenja. „Narodni dom“ je razširjen, „Sokol“ ustanovljen, mladeniško društvo bo pričelo takoj svojo delavnost. Nevstrašeno korakamo naprej ne brigaje se za „Pufstein“ in njegove privržence. Alegorija starega in novega leta je bila lepa, ravnotako alegorija „Slovenija“ s čilimi „Sokoli“. Živili naši „Sokoli“!

— **Slovenci v Gradcu.** Slovensko dijaštvo je, kakor znano, organizirano v Gradcu v treh društvih, v „Triglavu“ (50 članov), v „Taborju“ (52 članov) in v katoliški „Zarji“ (kakih 12 članov). „Tabor“ se bavi z mislijo, prirediti za graške Slovence vseučiliška ljudska predavanja in je v to naprosil pet profesorjev. Število graških Slovencev se ceni na 30.000. Toda organizacije ni prav nobene. Društvo „Naprej“ sicer deluje že celo vrsto let; toda za tako število to društvo nikakor ne zadošča. Vsled te desorganizacije graških Slovencev tudi ni misliti, dasi je ideja vseučiliških ljudskih predavanj jako lepa, na kak trajen uspeh teh predavanj, dokler se ne izvede enotna organizacija Slovencev v nemškem Gradcu, katerih rodbine se posebno vsled nemških šol dosledno ponemčujejo. Sicer pa gotovo vsakdo z veseljem pozdravi vseučiliška ljudska predavanja za graške Slovence, in če ista vedejo samo do tega, da se njihovim posredstvom občuti živa potreba organizacije slovenskega življa v Gradcu, in da se isto tudi prične, bode k temu vspehu le čestitati.

— **Vranski tamburaši** in njih prijatelji so na Silvestrov večer v gostilni g. pl. Schildenfelda v prid družbe sv. Cirila in Metoda zložili 30 K.

— **Sv. Barbara pri Konjicah.** V pondeljek zjutraj je začelo goret pri gostilničarju Buklu zraven cerkve; ogenj je požgal dvoje poslopij. Škoda je znatna.

— **Slov. Bistrica.** Požar. V pondeljek dopoldne je bruhnil ogenj v tvornici bombaževine, last G. Pirchana, v Slov. Bistrici. Zgorelo je

mного bombaževine, strojev in drugega. Da ni prišla na pomoč požarna bramba, bi zgorela cela tvornica.

— **Šmarje pri Jelsah.** V štirih tednih so umrle v naši župniji štiri žene posestnikov, ki so zapustile skupaj 33 otrok. Zadnja je umrla Marija Horvat, veleposestnikova soproga v starosti 45 let.

— **Mariborski okrajni zastop** beleži v proračunu za l. 1905 dohodkov 126.155 kron, pokritja pa le 70.345 kron; deficita je torej 55.810 kron! Tako znajo Nemci gospodariti ali goljufati, kar je pri njih vseeno. In ti zapravljevci nam bi kaj očitali!

— **Nemško gospodarstvo.** V Nemški Bistrici je pri obč. upravi tako obč. gospodarstvo, da je moral dež. odbor poseči vmes. Župan Dewaty tri leta dohodkov sploh ni upisoval. Blagajno je vodil sam in od l. 1898. ni pustil svojega delovanja nič preiskovati. Sedaj manjka 12.479 K 45 v. Tudi občinski les je „izginjal“.

— **Uboj v Hočah.** Pri tepežu v Rogozi so ubili dne 25. decembra z ročico kočarjevega sina Schütz-a iz Skok. Ubijalca Janeza Friedla so izročili okrožnemu sodišču v Mariboru.

— **Samomor.** Dne 24. decembra se je ustrelil v Ptuj poddesetnik Beck tamošnjega pionirskega bataljona s puško. Moral bi bil o praznikih ostati v vojašnici v zaporu.

— **Zadružna mlekarina na Cvenu.**

„Z Bogom začni vsako delo.
Pa bo dober uspeh imelo.“

Tega načela so se poslužili zadružniki Cvenski, ko so si lani dne 16. decembra izprosili cerkvenega blagoslova povodom otvoritve nove zadružne mlekarne. Hvala Bogu in pridnim zadružnikom je bil uspeh nepričakovano sijajen. To naj svedočijo nastopne številke: Povprečno je zalagalo mlekarino 20 zadružnikov z mlekom. Ti so prinesli do 1. decembra l. l. v mlekarino 53.233'25 kg mleka, iz katerega se je napravilo 2114'67 kg sirovega masla, za kar se je prejelo K 5049'26. Obratni stroški so znašali K 1005'23, torej so zalagajoči zadružniki prejeli K 4044'03 čistega zneska; kajne lepa svotica, katere bi brez mlekarne bila komaj četrtingla! Nekateri posamezni zadružniki so prejeli v tem času po 300—400 K samo za mleko, zraven tega pa še vse posneto mleko nazaj. Kakovost mleka je bila tudi kaj dobra, ker je povprečno 24'7 lit. mleka dalo 1 kg sir. masla, ter se je iz 100 kg mleka napravilo 4 kg sir. masla. Najmastnejše je bilo mleko v decembru, najslabše pa v majniku. V mesecu decembru je bilo treba za 1 kg sir. masla samo 20'2 kg mleka, v maju pa celo 29'1 kg. Da se je dosegel tako lep uspeh, se imamo v prvi vrsti zahvaliti neumorno delavnemu dež. potovalnemu učitelju gosp. M. Jelovšek-u, ki nam je pomagal s svetom in dejanjem. Izposloval nam je izdatne državne in deželne podpore ter nam preskrbel vse v mlekarini potrebne tiskovine za knjigovodstvo brezplačno od dež. odbora in sicer dvojezične. Bog nam ohrani tega za prospeh našega kmetijstva neutrudno delujočega gospoda še mnoga leta. Pohvaliti pa moramo tudi naše mlekarje, ki so s posebno vnemo opravljali v mlekarini svoj posel. Tujci in veščaki, ki so neredkokrat obiskovali našo mlekarino, so naravnost občudovali uzorni red in čistočo, ki sta vladala v mlekarini. Najlepše spričevalo zanje je to, da ni bilo v celem letu niti ene pritožbe od naših odjemalcev sir. masla glede kakovosti. Pohvalo pa zaslužijo tudi naše pridne zadružne gospodinje, ki so pošiljale v mlekarino mleko v snažnih posodah in v lepem redu. Pri tem pa so jim tudi vstrajno pomagali vrli gospodarji, ki so se lepo vrstili ter dovažali mleko v mlekarino. Le tako naprej, in mlekarina bo rastla, cvetela in tudi obilen sad obrodila. V to pomagaj Bog.

— **Iz Šmartnega ob Dretu.**

Zora puca, bit' će dana.

Po lepi Zadreški dolini se počelo svitati! Preje tako zapuščena dolina napreduje nekaj let sem vidnim znakom v prometnem — kakor tudi v duševnem oziru. Napredka željno ljudstvo si je izvojevalo pred par leti vsakdanjo vozno pošto. V pretečenem poletju se je začelo z marljivostjo širiti cesto. Sedaj so si osnovali Šmarčani tudi svoje bralno društvo. Dasi je Šmartno sredina zadreške doline, je bil to edini kraj v tej dolini brez bralnega društva, Vsled tega je spal tudi v duševnem obziru mirno spanje. V Šmartnem, kakor

tudi v njega okolici, imamo pa precej narodnih in za dobro stvar vnetih mož, a mlačnost in dosejanja medsebojna nesloga ste ovirali delovanje na polju ljudskega narodnega napredka. No, kakor kaže veselje, ki ga je vzbudilo potrjenje društva, se nam obeta, da se izpremeni v prihodnje mlačnost v narodno gorečnost, a dosejanja medsebojna nesloga pa v trdno medsebojno slogo. Dal Bog, da se ta želja tudi uresniči! Bodo li Šmarčani za društvo vneti ter ga podpirali vsestransko v njegov procvit, pridejali si bodo s tem sami najlepši pridevek, ker pomisliti jim je, da po delu se sodi moža. Mlademu bralnemu društvu pa želimo, naj krepko raste, procvita in zori v doglednem času zdrav sad narodne zavesti.

— **Gornja Radgona.** Naše „Kmetijsko bralno društvo“ nam je ob koncu pretečenega leta zopet pokazalo, da se še ni udalo nemškutarskim navalom, ki mu preté od vseh strani. Priredilo nam je zopet dne 26. grudnia 1904, v prostorih gosp. Škrleca, veselico z dvema gledališkima predstavama: „Dve materi“ in „Trojna pot v življenje“. Igralo se je večinoma dobro; posebno so ugajale žanjice, a dovršeno je igrala mater Ljudmilo Micika Zemljčič-eva. Tudi oče s tremi hčerkami je jako ugajal. Da so pa igre napravile tako dober utis, je pred vsem pripomogel g. F. Horvat, ki nam je oder tako krasno preslikal ter preskrbel mnogo priprav. Vsa hvala gre tudi mnogo zaslužnemu g. kaplanu Vogrinc-u za trud, ki ga je imel kot voditelj gledaliških in pevskih vaj. Prostorna dvorana g. Škrleca je bila do zadnjega kotička polna, gornje-radgonskih Slovencev, med njimi so bili tudi gostje od Sv. Jurja in Sv. Ane na Krembergu. Vsa čast vrlim narodnim dekletom, pevcem in tamburašem, ki se niso strašili nobene truda ter žrtvovali mnogo časa za vaje. — Le tako naprej, da pokažemo nemškutarčkom, da slovenska mladina v Gor. Radgoni ne spi, marveč se pridno pripravlja za svoj bodoči poklic. Na zdar!

— **Iz pisarne slov. odvetnika** smo dobili pismo, kolekovano z narodnim kolkom. V posnemanje!

— **Celjani na Starem gradu.** Celjski nemčurji zidajo na Starem gradu svojo krčmo, kamor bodo hodili klicat pangermanskega urha. Zanimivo in velepomembno za gospodarstvo celjske gospode pa je to, da so za svojo znamenito stavbo, kar bo zidane, porabili kamenje iz razvalin zgodovinsko važnega starega gradu. V Gradcu so beračili podpore, da se ohrani ta slavni ostanek izza gospodstva celjskih grofov, in res so naberačili več tisočakov. Da jih bodo pa mogli zabiti in vtakniti v ruševine, zato jih podirajo ter zidajo iz starega kamenja svojo oštarijo. Kadar bodo tamkaj popivali in se zalivali s pijačo, se jim bo zdelo, da so sami grofiči, potomci celjskega Urha. Zapisali smo, kako se v Celju gospodari; kadar bo prilika, to še popolnimo.

— **Predavanje o luni.** V nedeljo bo v Celju imenitno predavanje o luni; iz Gradca bo prišel nek profesor in bo poučil celjske nemškutarske pojace, kakšna je pravzaprav luna, in specijelno, kakšna je ravno tista, posebna luna, ki jih tako trka, baš nje, samo nje. Kadar ponočjujejo, pride luna in jih potrkna na glavo; drugi dan jih bole lasje, in od trkanja jih trga po možganih, zato pa prevrtačajo kozolce, se postavljajo na glavo in uganjajo razne budalosti.

— **Celjski magistrat napreduje,** celjski magistrat dobi uro, ki bo šla. To je najnovejša novost in napredek celjskega mesta. Rakuš je že obljubil Celjanom za novo leto, da jo dobe; ampak, da bodo prav pridni in samo pri njemu kupovali piskre in piskrčke.

— **Dunajski Slovenci.** Naš rojak dr. Mantuani, ammanuensis v dvorni knjižnici, je ravnokar izdal prvi del zgodovine dunajske glasbe. To monumentalno delo vzbuja v krogih glasbenih strokovnjakov največje zanimanje. Pač ponosni smemo biti Slovenci na svoje rojake, ki so delovali in še delujejo na Dunaju. Med najboljšimi dunajskimi modernimi arhitekti slovita naša rojaka profesor dr. Fabiani in arhitekt Plečnik. Na glasbenem polju poleg Mantuanija deluje tudi kapelnik in profesor na konservatoriju dr. Čerin.

— **Slovenska zmaga na Koroškem.** Na občinskih volitvah v Svetni vasi v Rožni dolini so zmagali Slovenci v dveh razredih. Doslej so imeli nemškutarji to občino v rokah.

— **Imenovan** je za učitelja na rudniški šoli v Idriji g. Ludovik Potočnik, doslej učitelj v Dobrovi, okraj Brežice.

— **„Štajerčevci“ razširjevalci — pred sodnijo.** Ptujška „giftna krotka“ pač najde prijateljev tuptam tudi med koroškimi nemčurji, ki jo potem vsiljujejo slovenskim kmetom na vse mogoče načine. Da pa ti razširjevalci „Štajerčevega“ strupa niso bogve kako imenitni ljudje, dasiravno sami trdijo, da boljnih ni na svetu, je dne 13. pr. m. pokazala obravnava pri velikovškem sodišču. „Štajerčevi“ pristaši se namreč vedno bahajo s svojo poštenostjo in vestnim izpolnjevanjem svojih dolžnosti napram vsakomur, a „Štajerc“ sam ima na prvi strani sliko cesarja Josipa II.; njegovi razširjevalci pa — goljufajo c. kr. pošto za poštnino. Da, tako je. Dospelo je namreč iz Velikovca debelo pismo na občinsko predstojništvo v Dješkah. Na pismu je bil uradni pečat slavnega velenemškega mestnega urada velikovškega. Poštnih znamk ni bilo na pismu, pač pa pripomba: „službeno — poštnine prostó“. Pismo slučajno ni prišlo v roke občinskega pisarja Bruckerja, temveč v druge roke. Pismo se je odprlo in notri je bilo — 10 iztisov „Štajerca“. Mogoče je torej samo dvoje: Ali je „Štajerc“, list ptujskih šnopsarjev ter raznih drugih pretepačev, ubijalcev in morilcev, obenem tudi uradni list velikovškega mestnega urada, ali pa se je hotelo pošto goljufati za poštnino. C. kr. sodišče je smatralo drugo za resnično ter je obsodilo nekega Megliča na denarno kazen, kakor tudi razne občinske pisarje. Tako se je tudi tukaj izkazala pravica in resnica, da so ljudje, kateri se bavijo s „Štajercem“, vedno v navzkrižju s pravico in postavami. „Štajerc“ pač ni za drugo, nego da dela škodo vsakomur, kdor pride v dotiko z njim. „Štajercu“ pa častitamo, da ima take imenitne razširjevalce, res sebe vredne. Tu se je zopet pokazala resničnost pregovora: „Gliha vkup štriha“ — kakoršen „Štajerc“, taki razširjevalci! Res čast za list, da morajo razposiljalci goljufati za poštnino, da ga morejo razposlati!

— **Silna burja** je divjala prve dni novega leta po Notranjskem. Pri Divači je bila v ponedeljek taka burja, da je zvezane debele deske, ki so bile naložene na tovornem vozu zagnala z voza ter jih nosila po zraku. Drug vlak se je moral vsled burje štirikrat ustaviti. Pri tem vlak je trgala burja strehe od voz in deske ob strani. Mnogi vlaki so imeli zamudo, ker zaradi burje niso mogli naprej. — Pri Ilirski Bistrici je burja prevrnila v ponedeljek tovorni vlak. 22 voz je vrgla preko nasipa. Trije nslužbenci so bili pri tem težko poškodovani. Na progi Št. Peter-Reka je železniški promet ustavljen.

— **Slov. katol. izobraževalno društvo „Straža“ na Dunaju** XVI Kohlenhofgasse 4, III. 23. naznanja: Slovenska služba božja na Dunaju bo tudi leta 1905. vsako drugo nedeljo v mesecu v cerkvi sv. Antona v XV. okraju, Pouthongasse 16. popoldne ob pol 3., torej prihodnjič 8. jan. Ob tej priliki se bodo pele prvič litanije presv. Imena Jezusovega, ki jih je uglasbil g. St. P.

— **Železnica Kranj-Tržič** se začne še letos graditi.

— **† Dr. Mat. Prelesnik.** V novoletni noči je umrl v Ljubljani dr. Matija Prelesnik, prefekt v ljubljanskem semenišču. Rojen je bil l. 1872. ter je marljivo deloval na slovenskem leposlovnem polju. Napisal je daljšo epično pesem „Ženitev vojvode Ferdulfa“ ter jo obelodanil v „Knezovi knjižnici“. Za „Dom in svet“ je napisal globoko zamišljeno zgodovinsko trilogijo, katere prvi del „Naš stari greh“, drugi del „V smrtni sencí“ sta že izšla. A nadaljevati ni več utegnil, ker ga je obiskala bela žena. Podpisoval se je Bogdan Vened. Zaslužnemu možu bodi blag spomin!

— **Jugoslovanska umetniška zveza „Lada“.** O božičnih praznikih se je otvorila v Sofiji, glavnem mestu Bolgarske umetniška razstava bolgarskih slikarjev in kiparjev. Jugoslovanski umetniki, ki so se udeležili otvoritve, so na svoji svečani skupščini osnovali zvezo jugoslovanskih umetnikov „Lada“. Ob tej priliki so poslali srbskemu kralju Petru iskren pozdrav, na katerega jim je kralj takoj preserčno odgovoril in želel „Ladi“ najlepšega uspeha.

— **Björnson o Avstro-Ogrski.** Slavni norveški pesnik Björnstjerne Björnson je napisal v listu „Berliner Tageblatt“ uvodni članek „o mirovnem gibanju“, kjer pravi med drugim sledeče: „Oger se ne more navduševati za mir, če ne izraža najprej svojega ogorčenja nad krivico, katera se godi Nemadjarom, nad ogerskimi zakoni, vsled katerih imajo Nemadjarji, katerih je več, kakor Madjarov, le nekaj zastopnikov v državnem zboru. — Nikdo se ne more v Avstriji navduševati za mir, ne da bi se boril proti krivici, katera se godi slovanskim in italijanskim bratom, katerim se ne privošči svobodnih in visokih šol, niti tam, kjer se pokaže potreba.“ — Tej sodbi nimamo pristavljati ničesar.

— **Oči kač** se nikdar ne zapro temveč ostane široko odprte tudi pri spanju in poginu kače. Vzrok temu je pomanjkanje trepalnic. Oko je zavarovano samo z močno lusko.

— **Gumbe** dandanes prišivajo v velikih tovarnah na čevlje in obleke samo s stroji. Iznajden je za to stroj, ki prišije 5.300 gumbov v devetih urah, to je več nego bi moglo v istem času prišiti 8 najbolj izurjenih krojačev.

— **Mrtva — pije.** V okolici mesta St. Etienne na Francoskem je umrla neka bogata stara kmetica. Zdravniki so potrдили, da je mrtva. Ženska, ki je imela nalogo, prečuti pri umrli, si da narediti močno juho, katero postavi zraven umrle na omaro in se še oddalji za nekoliko trenutkov, predno zavžije juho. A glej, ko se vrne, vidi, kako „umrla“ kmetica z vidnim tekmo uživa juho, pri tem se še bridko pritožuje, da je premalo slana. Varuhinja je vsled strahu zbolela.

— **Zlato in sreča.** O božiču l. 1903 je nek trgovski pomočnik prejel pismo: „Podedovali ste 100.000 kron.“ Mladi mož je znorel; kaj je 100.000 kron res sreča? — Nedavno je umrl kanadski milijonar Viljem Mackay. Njeov sin je potožil nekemu časnikarju: „Samo 24 milijonov sem podedoval — kakšna beračija!“ Torej 24 milijonov ni dosti, da si srečen. — Aragonski kralj Alfonz je nekoč dobil več tisoč samih cekinov. Nek dvorjan je gledal, ko so kralju izplačevali zlato; kar bulile so se mu oči, tako je poželjivo gledal po zlato. Ne more se več premagati in reče: „O kako srečen bi bil, ko bi imel ta denar.“ „No, bodi srečen,“ veli kralj in mu porine vse cekine predenj. V kratkem je zapravil dvorjan vse zlato pri igri in ničvrednicah. — V Parizu umrli večkratni milijonar baron Hirsch je nekemu gospodu pomagal iz hude zadrege. Ves hvaležen je dejal: „Oj, koliko solz ste posušili s svojim darom, hvala vam.“ Na to baron: „Ko bi le mogel tudi svoje lastne solze posušiti z denarjem!“ — Kalif Abderrahman III. v Kordovi na Španskem je bil eden najbogatejših knezov sveta. Njegova palača je bila nepopisno lepa in razkošno opravljena: samo zlato, srebro in bliščec marmor ter težke svilene in baržunaste zavese. Po njegovi smrti so našli listek, na katerem je zapisal sam: „Več ko 50 let sem vladal; vsega sem imel v izobilju, nisem pogrešal tudi najmanjše svetne dobrote. Če pa seštejem vse dneve neskaljene sreče, najdem komaj 14 takih dni v svojem življenju.“ Torej med več ko 18.000 dnevi samo komaj 14 srečnih.

— **Plačilo — kraljice.** Burgundska kraljica Austrahilda je v svojem 32 letu (leta 536.) umrla za neznatno rano. Pred smrtjo je poklicala k sebi svojih 6 zdravnikov ter dejala svojemu soprogu, kralju Guntramu, da ima glede teh mož neko prošnjo do njega. Zdravniki so bili veseli, misleč, da bodo dobili bogato kraljevsko plačilo, in ljubeznjivi kralj je obljubil, da bo izpolnil željo svoje umirajoče soproge. „Ako umrjem“, pravi kraljica, „stori mi to ljubav, da teh šest mož — položiš z menoj v grob“. Kralju Guntramu je bilo pri teh besedah lahko okrog srca, mislil je namreč, da bo kraljica prosila, naj plača zdravnikom visoke svote; zato je z veseljem obljubil. Kraljica je umrla. Ni bila sicer kraljeva navada, držati dano besedo, a to pot jo je držal, in sicer z veseljem! — Stvar je resnična, čeprav grozna.

— **Čudeži hitrosti.** Železnica, ki so jo zgradili v enem dnevu, je — kakor poroča neki angleški list — lastnina Viljema K. Vanderbilta ml. Dolga je eno angl. miljo, se razprostira ob njegovem posestvu v Deopdalu ter je zgrajena v prvi vrsti za tovarni promet. — Istotako častno delo je, ko je bil na neki železnici na Angleškem stari most tekom štirih ur nadomeščen z novim. Ob 3. pop. so pričeli odstranjevati stare lesene tramove mosta, ki so tehtali 10 tonelat. Novi most iz jekla, ki je tehtal 200 tonelat, je bil dovršen v štirih urah, tako da je zamogel vlak voziti preko njega. Neki drugi stari most pri Hatfieldu je bil nadomeščen z novim celo v 52 minutah. — Nedavno so stratfordskih delavnicah Great-Eastern železnice popolnoma zložil lokomotivo v desetih urah. Delo je pričelo zjutraj zgodaj, lokomotivo so v raznih stadijah sestavljanja fotografirali; istega dne je že vlekla tovarni vlak v Peterborough. — Že pred mnogimi leti so na progi Great Eastern med Londonom in Exeterjem, ki je 194 milj dolga, zamenjali tir z ozkim v dveh dneh. — V Avstriji se je dogodil čudež, da so tekom dveh in pol ur izpremenili drevesa v časopise. Ob 7. uri 35 minut so bila posekana tri

drevesa, ob 9. uri je bil les olupljen, razrezan, stolčen, v močnik in predelan v papir, ter je šel iz tovarne v tiskarno, iz katere so ob 10. uri že prišli tiskani časopisi. V Ameriki so v zadnjih letih napravili čudeže v izdelovanju knjig. Neka založna knjigarna z zapadnih državah je imela nedavno v treh dneh izročiti 2000 iztisov nekega dela po 350 strani. Delo je pričela v ponedeljek; v sredo je bilo 2000 zvezkov že oddanih in v soboto je bilo odposlano že 10.000 izvodov.

Društveno gibanje.

— **Vransko.** Podružnica sv. Cirila in Metod na Vranskem ima prihodnjo nedeljo, dne 8. januarja t. l. v salonu g. Jak. Brinovca ob 4. uri popoldne svoj letni občni zbor. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Katoliško bralno društvo pri Sv. Juriju ob juž. žel.** priredi veselico v nedeljo, dne 8. januarja t. l. po večernicah v gostilni gospoda Alojz. Nendl-na s sledečim sporedom: 1. Fr. Ferjančič: „I. Venček narodnih pesmi“ poje ženski zbor. 2. Jenko-Farkaš: „Naprej zastava slave“ udarja tamb. zbor. 3. „Ana Polka“, tamb. zbor. 4. Dr. J. Vošnjak: „Ne vdajmo se“ igra v enem dejanju. 5. Iv. Ocvirk: „Le pevaj!“ poje mešan zbor. 6. M. pl. Farkaš: „Šumi Marica“ tamburaški zbor. — Vabilo na redni občni zbor „Kat. bral. društva pri Sv. Juriju ob juž. žel.“, ki se vrši dne 15. januarja t. l. v društvenih prostorih.

— **Pevsko društvo „Braslovče“** je izvolilo pri občnem zboru dne 1. prosinca t. l. blag. gosp. Josipa Pauer, veletrgovca in veleposestnika za svojega častnega člana vsled svojih velikih zaslug; on je ustanovitelj društva, nadalje je žrtvoval pri vsaki priliki zdatne gmotne prispevke, spodbujal društvo k napredku, z eno besedo se pokazal vedno velikega prijatelja in podpornika tega društva. — V novi odbor so bili izvoljeni: g. Ant. Stergar, predsednik; Mat. Perger, namestnik; V. Rojnik, tajnik; Al. Perger, blagajničar; Fr. Rojnik, Mat. Bošnjak, odbornika; Iv. Sternad, G. Marovt, namestnika; B. Rovšnik, J. Perger, pregledovalca računov.

— **Bralno društvo pri Kapeli blizu Radgone** priredi v nedeljo 8. januarja t. l. občni zbor po popoldanski službi božji v župnišču. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Kmetijsko bralno društvo pri Malinedelji** ima v nedeljo, dne 8. t. m. svoj letni redni občni zbor ob 3. uri popoldne v društvenem prostoru. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **II. občni zbor „Kat. slov. izobraževalnega društva v Loki“** se vrši dne 6. jan. t. l. to je na Sv. treh kraljev dan ob 3. uri popoldne z običajnim sporedom. Zborovalni lokal pri gosp. Merzel-u v Loki.

— **III. izredni občni zbor „Straže“ na Dunaju** se bo vršil v nedeljo, dne 8. januarja 1905 v VI. okraju, Gumpendorferstrasse št. 101 v veliki dvorani restavracije „zur schönen Schäferin“. Dvorana bo prosta ob petih, zborovanje se prične ob pol šestih zvečer.

Dopisi.

Velenje.

Oj ti velenjski Boben,
župan spet ne boš, ne boš!

(Narodna v šal. dol.)

Nevenljive zasluge celjskih mestnih očetov za mater Germanijo so tudi tukajšnje nemškutarje vsposbudile in njim obudile spet željo se polastiti naše velike občine. Kakor so pred par leti v „visoki“ občinski zbornici v Celju igrali gospodje svetovalci parlament, tako se je znašla pri nas pred volitvami dična četvorica, katera je igrala nemški volilni komite. Ti visoki politiki sicer niso rojeni kje v „blaženem rajhu“, ampak kakor kažejo njih pristno slovenska rodbinska in domača imena, so ti rojaki iz Šaleške doline in so bili njih očetje in predniki vrli Slovenci. Načelnik te velikanske organizacije je Vinko Priboschitz, po domače Boben, najemnik mlina. To je mož, kateri je lansko leto v Celju hotel vse „fajerbere“ „tajč“ napraviti, mož, kateri kot stalni dopisnik „celjske žabe“ napade v predalih tega umazanega lista vsakega Slovenca, kateri ima toliko značaja, da ne zataji svoje narodnosti. Udje tega mogočnega volilnega komiteja pa so nadalje Fr. Skaza, po domače Pavlinc, posestnik mlina in žage, J. Rak, po domače Bizjak, gostilničar in mesar ter J. Pečečnik, po domače Arclin, posestnik in fijakar. Ta velemodra četvorica je iztuhtala, da bi se dal na izvanredno „kunšten“ način spraviti prvi volilni razred v nemčurske roke in je vložila obširno reklamacijo proti volilnemu imeniku. Po tem slavnem činu so si v svesti si zmage, medsebojno ti štirje junaki, častitali kot bodoči občinski odborniki in kovali razne načrte. V omenjeni zelo duhoviti reklamaciji so med drugim zahtevali, da

se izbrše iz volilnega imenika naš graščak, češ da on ni avstrijski državljani. C. kr. okr. glavarstvo je reklamacijo v polnem obsegu ovrгло, nemškutarji so s svojo reklamacijo grdo pogoreli in okr. glavarstvo jim je naznanilo, da je že oče našega graščaka bil avstrijski državljani. Ni lahko najti primernih izrazov, s katerimi bi človek ožigosal nečuvno postopanje navedenih nemškutarjev; ne da bi se prej poučili, hočejo s svojimi neresničnimi trditvami vzeti volilno pravico velezaslužnemu graščaku, kateri plačuje par tisoč kron davka na leto, možu, kateri ima vedno odprto roko in srce za reveže ne le naše občine, ampak za vsakega potrebnega reveža brez razlike narodnosti, možu, kateri je mnogo pripomogel do povzdige vseh panog gospodarstva s svetom, z vzgledom in z neustrašenim zastopanjem kmetskih koristi v občinskem odboru, okrajnem zastopu, v konjerejski in kmetijski družbi! In zakaj vse to? Samo radi tega, ker graščak voli s Slovenci! Edino dejstvo, da stoji graščak na strani slovenskega kmetskega prebivalstva in voli slovenske kmete, kateri so že od nekdanj gospodariji v prekrasni Šaleški dolini, in ne peščico tržanov, kateri so zatajili svojo narodnost, je vzrok, da so si predrznili štirje odpadniki temu človekoljubnemu in za gmotni napredek kmetskega stanu nesebično delujočemu graščaku odrekati državljanske pravice. To početje pa se mora še tembolj obsojati, ako se pomisli, da zadnja dva imenovana modra politika zaslužita od graščaka več, kakor od celega ostalega trga, in čudimo se, zakaj ne odklonita lepih stotakov, katere na leto zaslužita od graščaka, kateremu pa sta poskusila menda v zahvalo za to odrekati državljanske pravice.

Temu nepoštenemu dejanju je sledila kazen na celi črti; prvo zausnico jim je dalo okr. glavarstvo, katero je zavrгло celo reklamacijo, drugo zausnico so jim dali na raznih volilnih shodih slovenski kmetje, kateri so z ogorčenjem obsodili to postopanje, tretjo in najhujšo zausnico pa so prejeli na dan volitve. Vrli slovenski kmetje so s tako udeležbo, kakor še nikdar do sedaj, (prišlo je v vseh treh razredih nad 150 volilcev na volišče) dali zaslužen odgovor na nesramne spletke nemškutarjev in so s tem pokazali, da vedo ceniti zasluge onih mož, kateri nesebično delujejo v njih korist! Živeli zavedni slovenski kmetje velenjske občine! Neustrašeno naprej!

Deželni zbor štajerski

Seja dne 3. januarja.

Odobrili so se računski zaključki raznih krajevnih železnic. Poročilo o predaji prometa na črti Celje-Velenje upravi državnih železnic s 1. januarjem 1904 se je vzelo na znanje; dežela plača upravi državnih železnic 745.000 kron. Deželnemu odboru se je naročilo, naj proučava, ali bi ne kazalo na ozkotirnih železnicah vpeljati motorov mesto lokomotiv. — Posl. dr. Hrašovec je poročal o zakonskem načrtu o izpremembi določil za pobiranje občinskih in okrajnih doklad. Sklenilo se je: Občinske doklade do 40 odstotkov se lahko pobirajo, ako dotični sklep občinskega sveta potrdi okrajni odbor, od 40 do 60 odstotkov mora dovoliti okrajni zastop, od 60 do 150 odstotkov deželni odbor in nad 150 odstotkov mora dati dovoljenje deželni zbor z zakonom, katerega potrdi cesar. Okrajni zastopi lahko sami sklenejo 35odstotno okrajno naklado na državne davke, od 35 do 50 odstotkov morajo izposlovati potrdilo deželnega odbora, od 50 do 70 odstotkov sporazumno potrdilo deželnega odbora in namestništva, za višje okrajne doklade je pa potreben deželni zakon. — Sklene se nadaljevanje ureditve strug reke Rabe v dolžini 700 metrov. — C. kr. nadinženirju Moricu Kirchsclagerju v Ljubljani so podaljšali rok za zgradbo mostu čez Savo pri Trbovljah do 31. decembra 1904 in mu dovolili 2000 K podpore ter mu podelili pravico pobiranja mostnine. — „Zvezi štajerskih gospodarskih zadrug“ za l. 1904. se je dovolilo 8000 kron.

Seja dne 4. t. m.

Na dnevnem redu so poročila raznih odsekov. Posl. dr. Hofman-Vellenhof poroča glede ustanovitve deželne hiralnice; sklene se, naj odbor določi, kje naj se zgradi. — Poslanec grof. Stürkgh poroča o zadevi regulacije učiteljskih plač za ženska ročna dela. Poročilo se sprejme in odboru naroči potrebne korake. —

Posl. dr. Jurtela poroča v zadevi regulacije Pesnice. Deželni zbor pooblasti odbor, da sme nadaljevati regulacijska dela v sekcijah 1—8, črta III., čeprav še dotični finančni zakon ni potrjen. — Sledile so peticije in interpelacije. Deželni zbor bo imel še par sej ter bo kmalu zaključen.

Slovenski poslanci niso obstruirali, ker ni bil na dnevnem redu proračun.

Politični pregled.

Ogrsko. V torek je bila zadnja seja državnega zbora v Budimpešti, ki je pokazala vso obupnost položaja. Glavni opozicijski govorniki so protestovali, da bi kralj v izvenzakonomnem stanju, predno je rešen državni proračun, razpustil državni zbor. Ministrski predsednik, grof Tisza, pa je dokazoval, da je razpust zakonit. Med silnim hrupom in nemirom je bila seja zaključena. Včeraj je cesar s prestolnim govorom razpustil državni zbor. Prestolni ogovor obžaluje, da je opozicija zabranila delo in apelira na narod. Po maši v dvorni kapeli se ni pela cesarska pesem temveč madžarska himna. — Nove volitve se vrše od 26. jan. do 5. febr.

O reformah v Rusiji. Car obljublja temeljite spremembe v zakonodaji, obljublja zakone na korist kmečkega stanu, da bodo kmetje polnopravni in svobodni državljani s primernim vplivom na opravljanje stvari javnega blaga. Car obljublja enakost vseh stanov, uredbo pravosodstva, samostojnost sodnikov, varstvo delavcev v tovarnah in pri obrtih, državno zavarovanje delavcev, strpljivost v verskih stvareh, odstranjenje nepotrebne vtesnevanja glasil javnega mnenja, da bodo časniki mogli vršiti svoj poklic kakor glasniki pravih prizadevanj na korist Rusije. Car pravi, da se imajo izvršiti velike notranje izpremembe v Rusiji.

Novo oboroževanje Angleške. „Times“ poročajo, da je angleško vojno ministrstvo naročilo 29. t. m. za dva in pol milijona funtov šterlingov novih topov. Lord Roberd zahteva pomnožitev armade s splošno vojno dolžnostjo, češ, da bo Angleška morda vsak trenotek prisiljena braniti Indijo.

Rusko-japonska vojna.

Vsa poročila soglašajo v tem, da je generalu Steslju konec minulega tedna zmanjkalo municije za topove. Vsled tega so posadke portarturških trdnjav mogle na uničujoče bombardiranje Japoncev odgovarjati samo s puškami. Nogi, ki je bil po svojih volunih izvrstno poučen o položaju v Port Arturju, je od torka naprej noč in dan neprestano bombardiral trdnjavo, tako da je vse porušil. Vsled tega se Steselj ni mogel dalje braniti in se je vdal.

Iz Port Arturja v Čifu pobegli ruski oficirji poročajo grozne posamičnosti o zadnjih dnevih obleganja. Japonci so pet dni ponoči in podnevi iz velikih topov bombardirali Port Artur. Celo bolnice so bile vse razdžane. Od 20.000 mož broječe posadke, je bilo 15.000, to je 75% za boj že nesposobnih, ostali pa tako utrujeni in izmučeni, da so se komaj na nogah vzdržali. Ko je zmanjkalo municije, so valili kamenje na sovražnika. Steselj je uvidel, da je vse izgubljeno. Za nedeljo je sklical vse generale na posvetovanje in povedal jim je, da se je v smislu tajnih inštrukcij carja Nikolaja odločil za kapitulacijo, ker od nadaljnega preliivanja krvi ni ničesar pričakovati. Ko je Steselj to naznanil, je bil blede ko smrt, a držal se je pokonci kakor bi bil iz kamna izklesan. Nekaterim generalom so stopile solze v oči in primerili so se pretresljivi prizori. Vojni svet se je potem bavil naprej z določbo kapitulacijskih pogojev. Vsi generali so se izrekli, da se rajši na trdnjavah z vojaštvom vred razstrele v zrak, kot da bi postali japonski ujetniki. V tem zmislu je sestavljeno Stesljevo pismo na Nogija. Admiral Viren je zahteval, naj se dovoli torpedovkam, da poskusijo pobegniti. To je obveljalo in se je deloma tudi posrečilo. Določilo se je dalje, razdejati vse trdnjave z dinamitom, demontirati vse topove in uničiti še v pristanu ostale ladje. Ko so bili ti ukazi oddani, so ob 5. uri popoldne odšli parlamentarji v japonski tabor.

Oficirji iz Port Arturja v Čifu pribeglih razdiralk torpedovk so povedali strahovite in nad vse pretresljive detalje o dogodkih zadnjih dni. Japonske krogelje so razbile vse bolnice. Ranjenci so bežali iz bolnic in vzlic silnemu mrazu begali po ulicah ali pa se plazili k fronti, da so jih Japonci ali ubili ali ujeli. Varnege prostora za bolnice ni bilo nobenega več in tudi municija je vzlic vsi štedljivosti skoro vsa pošla.

V ponedeljek zjutraj so gorele ladje „Retvisan“, „Poběda“ in „Palada“. Ladjo „Sebastopol“ so Rusi razstrelili.

Stesljevo poročilo. Brzjavka generala Steslja od 28. decembra se glasi: „Položaj trdnjave je vedno hujši. Naša največja sovražnika sta skorbut, ki kar mori morštvo, in pa 11 colne bombe, proti katerim ni varstva. Le malokaterim je prizanesel skorbut. Storili smo vse mogoče odredbe, a bolezen se razširja. Pomanjkanje stre-

liva onemogočuje odgovarjati na sovražno kanonado. Skorbut in pa obilne izgube častnikov slabe vsak dan vrste brambovcev. Število padlih in pohabljenih višjih častnikov najbolj kaže velike izgube, ki smo jih imeli. Od 10 generalov sta padla dva, Kondratenko in Čerpickij. Roznatovskij je umrl, trije generali: jaz. Nadaine in Gorbalovskij smo ranjeni. Od devetih polkovnikov sta padla dva, dva sta umrla za ranami, štirje so ranjeni. Nadalje je padel gardni polkovni poročnik Butozov, ranjen je poveljnik 3. rezervnega bataljona in en kozaški poročnik. Stotnije sedaj ne štejejo več ko povprečno 60 mož. Včeraj so razstrelili pod utrdbo št. 5 eno mino. Okrog 20 drznih Japoncev je nato naskočilo nasip, a naši bajoneti in krogelje so jih podrle. Zato pa sovražnik že noč in dan obstreljava iz 11 colnih topov posebno bolnišnice. Doslej leži v bolnišnicah 14.000 bolnih in ranjenih. Vsak dan prosi za vsprejem 300 mož.

London, 4. januarja. Začetkom obleganja Port Arturja je štela ruska posadka 35.000 mož. Od teh jih je 11.000 padlo, 10.000 je nesposobnih za boj. 65 odstotkov vseh vojakov je bilo ranjenih, nekateri celo po desetkrat. Japonce je obleganje veljalo 200 milijonov jenov.

Pariz, 4. januarja. Listi poročajo, da je admiral Roždestvensky dobil ukaz, naj ostane z baltičskimi brodovjem v Madagaskarju, dokler ne dobi drugega ukaza.

Tokio, 4. januarja. (K. u.) Nogi poroča sledeče kapitulacijske pogoje: Vsi ruski vojniki, pomorščaki, prostovoljci, vladni uradniki posadke iz portarturske luke oddidejo v ujetništvo. Vse baterije na utrdbah, bojne in druge ladje ter čolni, streljivo, konji, vsa vladna poslopja in predmeti, ki spadajo zraven, se oddajo Japonski v sedanjem stanju. V zagotovilo, da se bodo res držali teh pogojev, naj Rusi umaknejo svoje posadke iz utrdb Jenšan, Sasancušan, Taancušan ter iz gričeva jugovzhodno od teh utrdb do tričetrt na 12 opoldne. Nadalje se zahteva tabela o sestavi in ureditvi armade in pomorske službe. V očigled hrabrega odpora Rusov se dovoli armadnim in pomorskim častnikom in uradnikom pridržati si meče, vzeti seboj svoje privatno imetje, kolikor ga potrebujejo za življenje. Častniki in uradniki dobe dovoljenje, da se vrnejo v domovino. Zavezati pa se morajo pisмено pod častno besedo, da do konca vojske ne bodo prijeli za orožje ter ničesar storili proti Japonski. Ruski sanitetni oddelki se pridrže toliko časa, dokler bodo jih potreba za postrežbo bolnih in ranjenih ujetnikov.

London, 4. januarja. V Port Arturju ni več kamen na kamnu. Rusi so pred kapitulacijo razstrelili vsa javna poslopja, arzenale, skladišča, ladjedelnice itd. — Sežgali so vse zaloge v skladiščih. Port Artur je podoben mrtvemu mestu. Vse je kup razvalin.

Petrograd, 4. jan. „Rus“ piše: V tem trenutku se ruski narod niti za trenotek ne sme udati obupnosti. Vlada in narod morata vse storiti, da bode sovražnik poražen.

Listnica upravnštva.

J. K. — 99. trg. p. r. Sv. Jurij ob Ščavnici: Pošljite upravnštvu „Domovine“ svoj naslov in še K 4.—

Pri vprašanjih in eventualnih ponudbah glede inseratov se naj pošljejo znamke za odgovor, ker je inace upravništvo preveč obteženo s stroški.

Ponos vsake gospodinjice je dobra kava.

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

se ne bi smela pogrešati več v nobenem gospodinjstvu, kadar se napravi vsakdanja kavina pijača.

o o o

Zahtevajte le izvirne zavojce z imenom „Kathreiner“ in ne kupujte nikoli, kar se odtehtuje odprto.

Posojilnica

v Žalcu

daje na znanje, da obre-
stuje hranilne vloge z dne
1. januarja 1905 po

4 1/4 %

Hiša naprodaj

zidana in krita je z opeko, k njej spada vrt. V hiši se nahaja trgovina mešanega blaga. Pripravna je tudi za kakega obrtnika ali penzionista. Proda se radi boleznih pod jako ugodnimi pogoji. Kupna cena je 1300 gl. Naslov pri upravnistvu.

(552) 3-3

Naprodaj

je bukov gozd za posekati, v obsegu dveh oralov z dovoljenjem pristojne oblasti. Kje, se poizve pri občinskem uradu Marija-Gradec v Laškem trgu.

Spretna prodajalka

za trgovino z moko in s poljskimi pridelki se išče.

Pogoji: slovenski jezik in tržko znanje.

Naslovi naj se pošiljajo: Grajsčinska uprava „Žovnek“, pošta Braslovče pri Celju.

Naznanilo in priporočilo.

Usojam si slavnemu občinstvu in svojim velečenjenim odjemalcem vljudno naznaniti, da sem s 1. januarjem 1905 prevzel

zbiralnico obleke za kemično pralnico

g. H. Volka v Šoštanju. Kdor želi imeti obleko kemičnim potom očiščeno, naj jo odda v moji trgovini, odkoder jo pošljem v snaženje.

JOSIP HOČEVAR, Celje

Kolodvorska ulica št. 5. (4) 3-2

Pošten in trezen

hlapec

vojaščine prost, in ki je že služil v kaki trgovini, se takoj sprejme pri **Francu Pečniku**, trgovec v Celju. Plačilo po dogovoru.

Vožnje karte in tovorni listi v

Ameriko

Kralj. belgijski poštni parnik.

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v **Novi York** in **Filadelfijo**.

Koncesijovana od visoke c. kr. vlade.

Pojasnila daje **Red Star Linie**, Dunaj IV., Wienergürtel 20 ali pa **Resman Ivan**, glavni zastopnik v Ljubljani, Kolodv. ulica št. 41, druga hiša na levo.

1600 hektl.

najboljšega vina ima na prodaj

graščina Dugoselo

na **Hrvatskem**, kjer je tudi pošta in kolodvor

(536) 7-4

S spoštovanjem

Th. grof Draskovich.

(5) 3-2

Naprodaj

je celo posestvo in mlin na lepem prostoru blizu kolodvora. — Trideset oralov zemlje za 15.000 kron.

Josipina Mlinar, Št. Jurij ob južni železnici.

Prodaja na drobno

nekaj Potočinovih-Zoretovih posestev v Št. Petru blizu Zidanegamosta bode in sicer: 14. januarja 1905 ob 9. uri dopoldne pet hiš z vrtovi; 15. januarja 1905 ob 9. uri dopoldne bode prodaja njiv, travnikov, host, vinogradov in sadnjakov.

Ena hiša je velika, ima 12 sob. V njej se izvršuje gostilničarska obrt. Ima velike hleve, kleti in ledenico. Ostale hiše so manjše; pri vsaki hiši je vrt.

Plačilni pogoji so jako ugodni.

Pogoji se izvedo pri **dr. Slancu v Novem mestu** na Kranjskem. (3) 2-2

Notarskega kandidata

(tudi začetnika) oziroma **solicitorja** sprejme takoj notar na Spodnjem Štajerskem. — Naslov pove upravnistvo. (10) 2-1

Najkoristnejša božična darila

SINGER JEVI ŠIVALNI STROJI

Ki so na prodaj samo v trgovinah

SINGER CO

DEL. DRUŽBA ZA ŠIVALNE STROJE.

CELJE, Kolodvorska ulica št. 8.

Poslavno
SINGER JEVI
ŠIVALNI
ZAVAROVANO

Vsak stroj ima to varstveno znamko

Trgovski učenec

z dobrimi šolskimi spričevali sprejme se takoj v trgovini mešanega blaga. (9) 3-1

Slavinec & Šeleker, Šmartno pri Litiji, Kranjsko.

Mizarski pomočniki

se sprejmejo v stalno delo pri **Josipu Repič-u** na Polzeli v Sav. dolini. (6) 3-1

Učenec

iz dobre hiše in primerno šolsko izobrazbo se sprejme takoj v trgovini mešanega blaga. (12) 3-1

Karol Sima v Poličanah.

Učenec

se sprejme v livarno zvonov in kovine pri tvrdki **J. Frisch & E. Szabó**. Glockengiesserei, Gradec
----- Griesplatz 10. -----

Na svetovni razstavi v St. Louisu

so bili odlikovani

Singerjevi šivalni stroji

z največjim priznanjem.

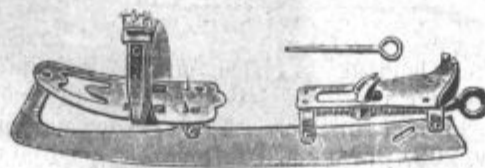
Sedem Grand Prix in sedem zlatih kolajn.

SINGER & Co.

del. družba šiv. strojev.

Kolodvorska ulica 8 * **Celje** * Kolodvorska ulica 8

Drsalke

raznih vrst za dame, gospode in dečke — dereze za čevlje priporoča

trgovina z železnino, **MERKUR**, P. Majdič, Celje.

Bogata zaloga

peči, predpečnikov in pečnih okrilj.

Tomaževa žindra najboljšo gnojilo!!

Hmelovke

prodaja po nizki ceni **Fran Oset**, trgovec na Vranskem. (572) 5-2

Naznanilo in priporočilo.

Napeljava vodovodov!

Slavnemu občinstvu, zlasti gg. trgovcem vjudno naznanjam, da odslej izdelujem tudi vsake vrste

tehtnice

(vage)

in jih sprejemam v popravilo. — Potrudil se bom, da zadovoljim vsem zahtevam v polni meri. — Priporočam se v obilno naročbo.

Naprava vodnjakov!

I. REBEK, stavbeni in umetni ključar
(465) Celje, Poljske ulice št. 14. 25-12

Pekovskega učenca

(554) 3-2 sprejme takoj
pekarija v Celju, Graška cesta št. 5.

Izdelovatelj vozov

FRANC VISJAN

Ljubljana, Rimska cesta št. 11

priporoča bogato zalogo novih in že rabljenih

VOZOV.

 (551) 5-3

Ilustrovan cenik na zahtevo brezplačno.

Popolnoma ohranjen zaprt

VOZ

s 4 sedeži, se prodaja pod jako ugodnimi pogoji.

Istotam se naprodaj

lêse in žlebi

za hmeljsko sušilnico.

Naslov pove upravništvo. (365) 2-2

40%

manj delavske sile potrebujejo gasilna društva pri brizgalnicah najnovejšega zistema in prenosom ravnoteža, odlikovanega v Pragi na razstavi leta 1903, izumitelja in tvorničarja

R. A. SMEKAL-a

iz Smichova. Podružnica Zagreb.

Ti stroji delajo desno in levo, eno in dvo-mlazno 30 do 35 m mlaza! Skladišče vseh gasilnih potrebščin. Tudi na obroke.

S spoštovanjem (497) — 9

podružnica **R. A. Smekal.**

Pozor!

Najboljšo svežo slanino od lepih pitanih kranjskih prašičev brez kože pošilja od 5 kg naprej proti povzetju kg à K 1-20.

Anton Anžič, mesar
v Ljubljani. (532) 6-4

Spretne kovače

za sekire (Hackenlocher) — K 4-6 dnevni zaslužek in prosto stanovanje — sprejme takoj

„Železnarna“ **A. Pogačnik, Ruše**
(542) 6-4 pri Mariboru.

Hmelovke

prodaja po nizki ceni **Fran Hrašovic**, trgovec v Št. Jurju ob Taboru. 573 5-2

Sprejme se spretna

kuharica

katera razume vsa hišna dela opravljati pod ugodnimi pogoji.

Ponudbe naj se pošiljajo na upravništvo „Domovine“ Celju. (554) 4-3

„Slovenski Štajerc“

ki zastopa koristi štajerskih in koroških Slovencev, izhaja na 16 straneh vsakih štirinajst dni v Kranju in stane 2 kroni na leto. — Ta časopis, ki brezobzirno razkrinkava spodnje-štajerske nemčurje, naj ne manjka v nobeni slovenski kmečki hiši na Spodnjem Štajerskem.

Radikalno narodni list

499 10-10

Na debelo!

Na drobno!

- Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem -

DRAGOTIN HRIBARJA

Rotovška ulica št. 2 ♦ CELJE ♦ Rotovška ulica št. 2

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega kancelijskega, konceptnega, pismenega, dokumentnega, ministrskega, ovižalnega, svilenega in barvanega papirja.

Lastna založba vseh tiskovin za urade, šolskih zvezkov in risank.

Dopisnice za godove s cvetlicami in druge umetne razglednice.

Postrežba točna!

Zaloga črnih, radirk, peres, peresnikov, tablic, kamenčkov, zavitkov, molitvenikov, žice, škatlic za peresnike in trgovskih knjig.

Papirnate vreče v vseh velikostih po originalnih cenah.

Cenike tiskovin in pisarniških potrebščin pošiljam na zahtevo brezplačno. — Preprodajalci imajo posebne cene.

Cene nizke!

(476) 10-9

Vidmarič kaže kmetom moč „Pakraških kapljic“ in „Slavonske zeli“.

P. Jurišić, lekarnar

Pakrac.

Pozor!
Bolnemu zdravje!

Pozor!
Slabemu moč!

Pakraške kapljice in slavonska zel, to sta danes dve najpriljubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

Pakraške kapljice: Delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjuje krče, boleliti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjajo mrzlico in vse druge bolezni, ki vsled mrzlice nastajajo. Zdravijo vse bolezni na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti bolezni maternice in madron; zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. — Nj vsakdo naroči in naslovi: **PETER JURISIC, lekarnar v Pakracu št. 209, Slavonija.** — Denar se pošilja naprej ali s poštnim povzetjem.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto): 12 stekleničic (1 ducat) 5 K, 24 stekleničic (2 ducata) 8 K 60 v, 36 stekleničic (3 ducati) 12 K 40 v, 48 stekleničic (4 ducati) 16 K, 60 stekleničic (5 ducatov) 18 K.

Manj od 12 stekleničic se ne razpošilja.

Slavonska zel: Se rabi z vprav sijajnim in najboljšim uspehom proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodanju, kataru in odstranjuje goste sline ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsni in pljučnih boleznih.

Cena lje sledeča (franko na vsako pošto): 2 originalni steklenici 3 K 40 h; 4 originalne steklenice 5 K 80 h; 6 originalnih steklenic 8 K 20 h.

Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom:

PETER JURISIC, lekarnar v Pakracu 209, Slavonija.

(501) 20-5